

prima instanță: V. Muntean
instanța de apel: N. Cernat, L. Bulgac, A. Pahopol

dosarul nr. 3ra-418/17

Î N C H E I E R E

26 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către reprezentantul Institutului Nistrean de Economie și Drept, avocatul Natalia Culea-Reul,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Institutului Nistrean de Economie și Drept împotriva Guvernului Republicii Moldova și Ministerului Educației cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Institutul Nistrean de Economie și Drept și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 20 mai 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 22 decembrie 2015, Institutul Nistrean de Economie și Drept a depus cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului RM și Ministerului Educației cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 29 iunie 2005, a fost eliberat certificatul de înregistrare a organizației necomerciale - Instituția Privată „Institutul Nistrean de Economie și Drept”.

Menționează că, prin Hotărârea Guvernului RM nr. 731 din 19 octombrie 2015 cu privire la acreditarea organizării și retragerea dreptului de organizare a programelor de studii superioare de licență (ciclul I) în domeniul Drept în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova a fost aprobată acreditarea organizării programelor de studii superioare de licență (ciclul I) în domeniul Drept pentru instituțiile de învățământ superior, conform Listei din anexa nr. 1 și a fost retras dreptul de organizare a programelor de studii superioare de licență (ciclul I) în domeniul Drept pentru instituțiile de învățământ superior, conform Listei din anexa nr.2, instituțiile de învățământ superior urmând să implementeze recomandările menționate în rapoartele de evaluare externă, iar Ministerul Educației să solicite Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional

monitorizarea procesului de implementare a recomandărilor de către instituțiile de învățământ superior conform rapoartelor de evaluare externă și Ministerul Educației urmând să țină cont de rezultatele evaluării externe la repartizarea locurilor bugetare în planurile de înmatriculare și la aprobarea noilor programe de studii superioare (ciclul I) de licență în domeniul Drept.

Susține că, la data de 23 octombrie 2015, Institutul Nistean de Economie și Drept, în conformitate cu art. 4 alin. (1) și (2) al Legii nr. 190 din 19 iulie 1994 cu privire la petiționare, s-a adresat la Guvernul Republicii Moldova cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea Hotărârii Guvernului RM enunțată, iar aceasta a fost recepționată de către ultimul la data de 27 octombrie 2015, însă nu i-a dat nici un răspuns.

Afirmă că, după cum este menționat în Hotărârea nr. 731 din 19 octombrie 2015, Guvernul Republicii Moldova și-a întemeiat hotărârea în cauză pe prevederile art. 113 alin. (4) și art. 114 alin. (9) și (10) din Codul educației, precum și pe rezultatele evaluării externe realizate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior.

Relevă că, prevederile art. 113 din Codul educației nu se referă la evaluarea în vederea acreditării, neacreditării sau retragerii dreptului de organizare a programelor de studii.

Mai relevă că, o altă prevedere a Codului educației, care nu poate fi tratată arbitrar, este că, evaluarea externă în vederea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării se declanșează și se desfășoară conform metodologiilor elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern (art. 114 alin. (7)).

Invocă că, cele 17 instituții vizate în Hotărârea Guvernului RM nr. 731 din 19 octombrie 2015 nu au fost evaluate în vederea acreditării, neacreditării sau retragerii dreptului de organizare a programelor de studii de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional, cerință expresă a Codului educației (art. 114 alin. (10)).

Menționează că, instituțiile vizate în Hotărârea Guvernului RM nr. 731 din 19 octombrie 2015 au fost expuse evaluării externe de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS).

Susține că, evaluarea unei agenții internaționale nu poate fi decît o procedură facultativă și, conform prevederilor art. 114 alin. (7) și (10) din Codul educației, nu poate avea efecte juridice, precum acreditarea sau neacreditarea unei instituții sau retragerea dreptului de organizare a programelor de studii de către Guvern.

Afirmă că, conform art. 114 alin. (7) din Codul educației, evaluarea externă în vederea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării se declanșează și se desfășoară conform metodologiilor elaborate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și aprobate de Guvern, ceea ce nu a avut loc în cazul dat.

Relevă că, cele 17 instituții vizate în Hotărârea Guvernului RM nr. 731 din 19 octombrie 2015 au fost expuse evaluării externe în baza Metodologiei de evaluare a

programelor de formare profesională în domeniul general de studiu Drept, aprobată prin ordinul Ministerului Educației nr. 956 din 07 octombrie 2013, fapt menționat în Raportul de acreditare, întocmit de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior.

Invocă că, Metodologia enunțată nu a fost elaborată de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și nu a fost aprobată de Guvern, după cum prevede Codul educației, ci a fost aprobată prin ordinul Ministerului Educației nr. 956 din 07 octombrie 2013.

Mai invocă că, această Metodologie, fiind un act administrativ cu caracter normativ al unei autorități publice centrale de specialitate, urma să fie publicată în Monitorul Oficial al RM, cerință legală, expres stipulată în art. 68 alin. (2) din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, art. 1 alin. (1) și (3) din Legea nr. 173 din 06 iulie 1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale și în pct. 6 al Metodologiei în cauză.

Menționează că, prin scrisoarea nr. 03/14-1192 din 01 decembrie 2014, semnată de ministrul educației, a fost informat că, urmare a constatării unor inadvertențe în timpul vizitei de evaluare externă, efectuată de experții ARACIS în luna iunie 2014, conținutul și concluziile rapoartelor de evaluare, Ministerul Educației a solicitat ARACIS corelarea acestora cu respectarea strictă a metodologiei aprobate.

Sușține că, la data de 24 decembrie 2014, prin circulara nr. 03/14-1257 din 27 decembrie 2014 (ceea ce trezește suspiciuni, deoarece la data de 24 decembrie 2014, a primit o circulară cu o dată ulterioară), Ministerul Educației i-a remis spre informare și examinare raportul de evaluare externă a programului de formare profesională în domeniul general Drept, realizat de ARACIS, iar la data de 31 decembrie 2014, prin circulara nr. 03/14-1271, a fost anunțat despre faptul că, prin circulara nr. 03/14-1257 din 27 decembrie 2014, Ministerul Educației a remis pentru comentarii și observații primul raport de evaluare externă.

Afirmă că, ambele circulare fac referință la același raport din 18 decembrie 2014, aprobat în baza vizitei din 08 aprilie 2014, numindu-l o dată raport, iar altă dată – primul raport.

Relevă că, conform raportului ARACIS, la data de 18 decembrie 2014, Consiliul ARACIS în ședință a discutat și aprobat noua evaluare în urma vizitei din 08 decembrie 2014, cu propunerea de neacreditare a programului de studii universitare de licență Drept.

Invocă că, propunerea de neacreditare a programului de studii universitare de licență Drept a Institutului Nistean de Economie și Drept este neconformă cu Metodologia de evaluare a programelor de formare profesională în domeniul general de studii Drept, deoarece ultima conține o prevedere concretă și exhaustivă cu privire la condițiile de neacreditare (pct. 4.2.3.).

Solicită anularea Hotărârii Guvernului RM nr. 731 din 19 octombrie 2015 cu privire la acreditarea organizării și retragerea dreptului de organizare a programelor

de studii superioare de licență (ciclul I) în domeniul Drept în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova și declararea ca fiind nule rezultatele evaluării externe a Institutului Nistean de Economie și Drept, realizate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 20 mai 2016 acțiunea a fost respinsă ca fiind nefondată.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, Raportul de acreditare a fost întocmit de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, instituție desemnată prin licitație internațională, or, la acea etapă în Republica Moldova nu exista de facto un organ cu competențe similare. Efectuarea acreditării de către o instituție internațională este conformă Codului educației.

Totodată, prima instanță a reținut că, propunerea făcută prin Raportul de acreditare, întocmit de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior este conformă Metodologiei de evaluare a programelor de formare profesională în domeniul general de studiu Drept, anexa nr. 2 la ordinul ministerului educației nr. 200 din 19 martie 2014, iar altă oportunitate nu era posibilă.

Prima instanță a considerat neîntemeiată pretenția reclamantului cu privire la declararea nulității rezultatelor evaluării externe a Institutului Nistean de Economie și Drept, realizate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, deoarece evaluarea a fost efectuată în conformitate cu Metodologia de evaluare externă a programelor de studii în specialitatea Drept, aprobată prin ordinul Ministerului Educației nr. 956 din 07 octombrie 2013 și modificată prin ordinul Ministerului Educației nr. 200 din 19 martie 2014, or, la Domeniul „B. Planificarea, realizarea și rezultatele Programului de studii”, Institutul Nistean de Economie și Drept a acumulat doar 28,5 puncte din cele 30 necesare, conform pct. 4.2.1 al Metodologiei.

De asemenea, prima instanță a considerat că, la emiterea Hotărârii nr. 731 din 19 octombrie 2015 cu privire la acreditarea organizării și retragerea dreptului de organizare a programelor de studii superioare de licență (ciclul I) în domeniul Drept în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, Guvernul RM a respectat prevederile legale, iar careva temeuri prevăzute exhaustiv la art. 26 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 de anulare a actului administrativ nu au fost constatate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016 a fost respins apelul declarat de către Institutul Nistean de Economie și Drept și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 27 februarie 2017, reprezentantul Institutului Nistean de Economie și Drept, avocatul Natalia Culea-Reul a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate și ilegale, deoarece instanțele judecătorești au încălcat și aplicat eronat normele de drept material și normele de drept procedural.

Menționează că, instanțele judecătorești nu au dat apreciere actelor anexate la materialele dosarului, precum și argumentelor invocate de către recurent.

Sușține că, instanțele judecătorești nu au luat în considerare faptul că, Metodologia de evaluare a programelor de formare profesională în domeniul general de studii Drept nu a fost elaborată de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional și nu a fost aprobată de Guvern, după cum prevede Codul educației, ci a fost aprobată prin ordinul Ministrului Educației nr. 956 din 07 octombrie 2013.

Afirmă că, această Metodologie, fiind un act administrativ cu caracter normativ al unei autorități publice centrale de specialitate, urma să fie publicată în Monitorul Oficial al RM, cerință legală, expres stipulată în art. 68 alin. (2) din Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, art. 1 alin. (1) și (3) din Legea nr. 173 din 06 iulie 1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale și în pct. 6 al Metodologiei în cauză.

Prin referințele depuse la data de 18 aprilie 2017 și 19 aprilie 2017 Guvernul RM și Ministerul Educației au solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei ilegale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost declarat în termen, or, din materialele cauzei rezultă că, recurentul a recepționat copia deciziei instanței de apel la data de 28 decembrie 2016 și la data de 27 februarie 2017, reprezentantul acestuia, avocatul Natalia Culeac-Reul a depus cererea de recurs.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către reprezentantul Institutului Nistrean de Economie și Drept, avocatul Natalia Culea-Reul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către reprezentantul Institutului Nistrean de Economie și Drept, avocatul Natalia Culea-Reul, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul reprezentantului Institutului Nistrean de Economie și Drept, avocatul Natalia Culea-Reul ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art.433 lit. a) și art. 440, CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul reprezentantului Institutului Nistrean de Economie și Drept, avocatul Natalia Culea-Reul se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic